

ŚLĄSKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Katowicach
Delegatura w Częstochowie
42-202 Częstochowa, ul. Mirowska 8
tel. (34) 365 16 38; e-mail: delegaturaczwa@katowice.wkz.gov.pl
<https://www.bip.katowice.wkz.gov.pl/>; e-Doręczenia: AE:PL-95717-25448-TRSDI-22

Częstochowa, dnia 25.08.2026 r.

C-NR.5140.5.2026.AG

e-Doręczenia

ZAWIADOMIENIE

o zamiarze włączenia karty ewidencyjnej zabytku do wojewódzkiej ewidencji zabytków

Działając na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jedn. Dz. U. z 2024 r., poz. 1292 ze zm.) oraz § 15 ust. 1, 3, 4 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 roku w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2021 r., poz. 56)

Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków zawiadamia

o zamiarze włączenia do wojewódzkiej ewidencji zabytków poniższej karty ewidencyjnej:

Lp	Miejscowość	Adres	Obiekt	Data wykonania	Autor karty
1	Złoty Potok	Plac Św. Jana Chrzyciela 32 Działka nr 973/3	Budynek dawnej remizy strażackiej	24.08.2026	Aleksandra Gajda

Zgodnie z § 15 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 roku w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2021 r., poz. 56) **włączenie w/w karty ewidencyjnej do wojewódzkiej ewidencji zabytków nastąpi po 14 dniach od odebrania niniejszego zawiadomienia.** Po upływie wskazanego terminu właściciel lub posiadacz zostanie zawiadomiony o włączeniu karty do wojewódzkiej ewidencji zabytków.

Niniejsze zawiadomienie publikuje się w BIP Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach.

Budynek jest położony w południowej części Placu św. Jana Chrzyciela w Złotym Potoku, na wydzielonej działce o nr ewid. 973/3 zabudowanej w całości przedmiotowym budynkiem dawnej remizy strażackiej. W sąsiedztwie na działce na działce nr ewid. 973/2 znajduje się budynek dawnego przedszkola, obecnie siedziba Koła Gospodyń Wiejskich „Złotopotoczanki”.

Budynek dawnej remizy usytuowany w południowo-wschodnim narożniku Placu św. Jana Chrzyciela, zbudowany na rzucie zbliżonym do kwadratu, wolnostojący, jednokondygnacyjny z poddaszem. Budynek murowany, nieotynkowany (pozostałości tynku na ścianie południowej i zachodniej), przekryty dachem stromym dwuspadowym z facjatą od strony zachodniej. Ściany zewnętrzne wykonane z kamienia wapiennego i częściowo cegły (w narożnikach i obrzeżach otworów), pokrycie dachu z dachówki cementowej lub eternitu układane w karo. Od strony zachodniej niższa dobudówka, poza obrysem budynku (na działce nr ewid. 973/2). Na przedłużeniu elewacji wschodniej w kierunku północnym fragment muru kamiennego – pozostałość po rozbiórce budynku gospodarczego na działce nr ewid. 973/2, przylegającego od północy do budynku remizy.

Elewacja frontowa, wschodnia – od strony ulicy – z dwoma otworami bramowymi i jednym wąskim otworem (okiennym?). Elewacja zachodnia z centralnie umieszczoną facjatą z jednym oknem

o kształcie zbliżonym do kwadratu, w dolnej kondygnacji umieszczony otwór bramowy, od strony południowej do elewacji przylega dobudówka. Ściany boczne – północna i południowa – posiadają w poziomie poddasza po jednym oknie o kształcie zbliżonym do kwadratu. Pod okapem w elewacji wschodniej i zachodniej prosty gzyms schodkowy, w elewacji wschodniej zachowany niewielki otwór na węże strażackie. Otwory bramowe i okienne o prostych nadprożach. Wrota w otworach bramowych drewniane, symetryczne, pełne. W otworach okiennych pozostałości drewnianej stolarki (okna na poddaszu dwu- i trójdzielne).

Przeprowadzona na potrzeby sporządzenia karty ewidencyjnej uproszczona kwerenda nie ujawniła źródeł na temat dokładnego czasu powstania budynku. Nie odnaleziono również materiałów ikonograficznych, w tym fotografii dokumentujących jego historyczny wygląd.

W przypadku okolic Janowa ważną rolę w XX wieku odgrywały ochotnicze straże pożarne – janowska oraz żurawska. W przekazie powołanym w kręgu złotopotocko-janowskiej straży pożarnej uważa się, że „w 1909 roku powstała Złotopotocko Janowska Straż Ogniowa. 2 lata później powstała samodzielna jednostka OSP w Janowie oraz orkiestra dęta”.¹ 14 czerwca 2009 roku zorganizowano uroczyste obchody powstania straży pożarnej.² Powstanie organizacji dla potrzeb miejscowej społeczności wspierali właściciele złotopotockich dóbr Stefania i Karol Raczyńscy. Z inicjatywy hrabiny Stefanii Raczyńskiej dla dzieci pracowników dworu powstała w 1906 roku ochronka (przedszkole), zaś staraniem hrabiego Raczyńskiego utworzono straż pożarną, przy której działała orkiestra dęta i kółko teatralne.

Obecnie pomieszczenia budynku byłej remizy przy ul. Plac Św. Jana Chrzyciela 32 są nieużytkowane, a stan budynku pogarsza się. Nowy budynek remizy złotopotockiej jednostki OSP mieści się przy ul. Kościuszki.

Lokalizacja budynku remizy w rynku (Plac św. Jana Chrzyciela) tj. centralnym miejscu wsi Złoty Potok stanowi charakterystyczny element zachowanego układu urbanistycznego, który został wpisany do rejestru zabytków decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach z dnia 14 marca 1953 r. jako miasto Złoty Potok w ramach historycznego założenia miejskiego o wartości historycznej (nr rejestru woj. częstochowskiego A/368).

W ocenie tut. urzędu budynek, dla którego wykonano kartę ewidencyjną powstały zapewne w pierwszej połowie XX wieku w swojej obecnej formie trwale wpisał się w krajobraz centrum miejscowości. Za włączeniem do wojewódzkiej ewidencji zabytków przemawia przeznaczenie budynku i jego związek z historią gminy Janów i wsi Złoty Potok. Budynek posiada tym samym wartości historyczne, artystyczne i naukowe wynikające z czasu powstania, pełnionej funkcji oraz ze względu na zastosowanie lokalnie występującego budulca jakim jest kamień wapienny wykorzystywany przy wznoszeniu bardziej znaczących obiektów na tym terenie, podczas gdy w budownictwie wiejskim dominowała zabudowa drewniana. Za włączeniem budynku do ewidencji przemawia jego położenie w obrębie układu przestrzennego wsi Złoty Potok tj. w rynku stanowiącym centralny element zachowanego układu urbanistycznego oraz w sąsiedztwie budynku dawnego przedszkola, obecnie siedziby Koła Gospodyń Wiejskich „Złotopotoczanki. Lokalizacja obu budynków jest czytelna na mapach archiwalnych – Mapa Szczegółowa Polski 1:25 000 /1929 - 1939/ (źródło: <http://igrek.amzp.pl/>).

Należy wyjaśnić, że zgodnie z art. 21 ustawy z 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jedn. Dz. U. z 2024 roku, poz. 1292 ze zm.) ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy. Jednym z rodzajów ewidencji zabytków jest wojewódzka ewidencja zabytków, którą prowadzi wojewódzki konserwator zabytków w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa (art. 22 ust. 2 ustawy). Sposób prowadzenia wojewódzkich ewidencji zabytków określa rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 roku w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (tekst jedn. Dz. U. z 2021 r., poz. 56). Zgodnie z § 14 ust. 1 wojewódzki konserwator zabytków włącza kartę ewidencyjną zabytku do wojewódzkiej ewidencji zabytków po sprawdzeniu, czy dane zawarte w karcie ewidencyjnej zabytku są wyczerpujące i zgodne ze stanem faktycznym, a także czy

¹ 100 lat Straży Ogniowej... w: „Echo Janowa...”, Nr 2/2009, str. 3.

² „Echo Janowa...”, Nr 1/2009, str. 1.

dokumentacja fotograficzna zabytku umożliwia jego identyfikację. **W ocenie Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach karta ewidencyjna omawianego obiektu – Budynek dawnej remizy strażackiej, wykonana w dn. 24.08.2026 r., posiada dane wyczerpujące i zgodne ze stanem faktycznym, a dokumentacja fotograficzna zabytku umożliwia jego identyfikację.**

Ponadto włączenie karty ewidencyjnej zabytku do wojewódzkiej ewidencji zabytków jest czynnością materialno-techniczną, która nie jest objęta postępowaniem administracyjnym w rozumieniu ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz.U. z 2025 r. poz. 1691), ani nie jest decyzją wydawaną w toku postępowania administracyjnego. Czynność włączenia karty obiektu do wojewódzkiej ewidencji zabytków, w odróżnieniu od wpisania zabytku do rejestru zabytków, nie ma jurysdykcyjnego charakteru. Organ nie prowadzi w tej sprawie żadnego postępowania, w którym właściciel lub posiadacz zabytku mógłby przedstawiać przeciwne twierdzenia (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dn. 29 listopada 2018 r., sygn. II OSK 2225/18). Opracowanie dla obiektu zabytkowego karty ewidencyjnej i dołączenie jej do prowadzonego zbioru, czyli włączenie do wojewódzkiej ewidencji zabytków, ma charakter czynności materialno-technicznej, a nie jest aktem administracyjnym przybierającym postać decyzji, postanowienia bądź zarządzenia. W wyroku z dnia 26 października 2016 r., sygn. akt II OSK 96/15, Naczelny Sąd Administracyjny potwierdził prezentowane w orzecznictwie sądów administracyjnych stanowisko, że organ prowadzący ewidencję zabytków nie jest zobowiązany do przeprowadzenia jurysdykcyjnego postępowania administracyjnego w przedmiocie włączenia karty danego obiektu do ewidencji i w związku z tym nie wydaje żadnej decyzji administracyjnej. Działanie organu stanowi czynność (o charakterze materialno-technicznym) z zakresu administracji publicznej dotyczącą uprawnień lub obowiązków wynikających z przepisów prawa.

W ocenie Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach ze sporządzonej dla omawianego zabytku karty ewidencyjnej (karta wyszczególniona w tabeli powyżej, wykonana w dn. 24.08.2026 r.) oraz z treści niniejszego zawiadomienia dostatecznie wynika, z jakich powodów merytorycznych właściwy organ tj. Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach obejmuje budynek kartą, jako zabytek spełniający wymogi ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Jednocześnie wskazać należy, że wojewódzki konserwator zabytków, jako wyspecjalizowany w zakresie ochrony zabytków i opiece nad nimi organ, dysponujący odpowiednią kadrą urzędniczą, jest ustawowo uprawniony w ramach własnego urzędu do dokonania oceny wartości zabytkowego obiektu. Wojewódzki konserwator zabytków jest organem kompetentnym do oceny zabytkowego charakteru obiektu. W rozumieniu obowiązującej ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jedn. Dz. U. z 2024 roku, poz. 1292 ze zm.) zabytkiem jest nieruchomość lub rzecz ruchoma będąca dziełem człowieka i stanowiąca świadectwo minionej epoki lub zdarzenia, której zachowanie leży w interesie społecznym. Zabytki powinny posiadać wartość historyczną, artystyczną lub naukową. **Stwierdzenie, czy obiekt stanowi świadectwo minionej epoki lub zdarzenia, oraz czy jej zachowanie leży w interesie społecznym, a także czy posiada wartość historyczną, artystyczną lub naukową, przysługuje z mocy ustawy wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków.**

Podsumowując powyższe, Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach informuje, że w jego ocenie przedmiotowy budynek dawnej remizy strażackiej posiada wartość historyczną, artystyczną i naukową oraz stanowi świadectwo minionej epoki, a więc spełnia definicję zabytku. Tym samym Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Katowicach informuje o zamiarze włączenia do wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomych województwa śląskiego karty ewidencyjnej wykonanej 24.08.2026 r.

Pouczenie:

Jeżeli obiekt nie figuruje w gminnej ewidencji zabytków, konieczne jest założenie karty adresowej i włączenie go do tej ewidencji przez właściwego miejscowo wójta/burmistrza/prezydenta miasta, zgodnie z art. 22 ust. 5 pkt. 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jedn. Dz. U. z 2024 roku, poz. 1292 z późn. zm.) oraz § 18 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 roku w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem

(Dz. U. z 2021 r., poz. 56). Włączenie do gminnej ewidencji zabytków obiektów figurujących w wojewódzkiej ewidencji zabytków jest obligatoryjne.

Aleksandra Gajda
/podpis elektroniczny/

Otrzymują:

1. Gmina Janów
Urząd Miasta i Gminy Janów, ul. Częstochowska 1, 42-253 Janów

Do wiadomości:

1. BIP – WUOZ w Katowicach
2. a/a AG

Osoba prowadząca sprawę: st. insp. Aleksandra Gajda
tel. 34 365-16-38 w. 19
AG, dn. 25.08.2026 r.